

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Vbi plura de puella honesta, nu. 25.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

22. Quod dictum est de domino, intellige multo magis dicta esse de patre, respectu filij. Quare sicuti aliquando excuso parentes, fratresque majores, quando actum filios, fratresque non expellunt, quia deteriores extra domum verisimiliter evadent, & quia dedecus est familiæ, extra majorum curam in alterius domibus illos agere; ita eosdem graviter accusare debeo, si continuare media, quæ mora liter possunt, ad curandos eos, qui sub ipsorum cura sunt, nequaquam adhibent.

Foveret etiam peccatum dominus (multo magis pater, respectu filij) si servum, ejusque amasiam domi retineret: nam sic dominus receptaret peccantes. Inquires: Poteritne hic herus excusari nunc ex eo capite, qui alios servos, vel servas invenire facile non potest, qui perinde ac illi naviter famulentur? Respondeo, non possum excusare; nam in hoc casu non solum est servus malus, ut numero precedentes, sed est securius peccans, & commodius. Idem dico, quoad filium volentem domi parentum retinere amasiam. Quid de scandalo? Quid de periculo contagij torius familiæ? Answerge, ejusmodi luent.

Cooperatio cum amasia, ubi plura de puella honesta.

23. Licet g. cuilibet, Iudicis concubinæ munera tradere, atque ab eadem petere, ut intercedat pro ipso apud Iudicem, quando ejus intercessio sperat, ut justam sententiam de re alicujus momenti Iudex pro ipso fe-

rat, nec alia via se offert, qua possit ejusmodi sententiam obtinere. Ratio est, quia id potest puella obtinere, sine exercitio, vel incremento turpis amoris; quare actio est ex se indifferens, & ex alia parte expectatio sententiæ dat sufficientem causam.

g. *Castrop. loc. c. p. 15. Hurtadus apud Dianam p. 5. tr. 8. ref. 34. contra Sane. ab ipsodem cit.*

24. Quid de puella adeunte judicem pro sua causa, vel de eadem vocante Medicum pro sua curatione, vel de homine indigente assistentia feminæ pro sua infirmitate, peccabuntne hi hac facientes, quando sine gravi incommodo ea omittere non possunt, & nihilominus sciunt, Iudicem, Medicum, feminam his occasionibus turpiter labi? Respondeo: Præscindendo ab alio inconvenienti, puto, posse, h. necessitate nimirum gravi & proportionata eos excusante: id quod patet ex dictis.

h. *Hurtad. de Mendoza 2. 2. d. 173. sec. 12. §. 148. Dian. p. 5. tr. 7. ref. 20.*

25. Si puella (ut id semel hac occasione dicam) advertat, se ab alio libidinosè tangi, quando tactus sunt impudici seu libidinosi (qui sint hi, dicitur pluribus inferius i) non potest licite permittère, se tangi: nam concurreret ad actum intrinsecè & mortaliter malum. Si vero sint pudici ex se, & honesti, quale esse solet castum osculum ex more patriæ, vel tactus manus in castis choreis &c. distinguendum est. Si enim fiant in publico, licet eos permittit puella, quia, in re per se non mala, adest excusatio sufficiens, ne scilicet in suspensionem mali-

E

tæ

rix, apud spectantes veniat repulsus bonæ aliâs famæ. At si hæc suspicio vitari posset, vel illi tactus, quamvis ex se pudici, fierent secreto, debet puella omnino repellere, si certo moraliter tangentis osculantisve malitiâ advertat; nam tenetur ad non concurrendum cum alieno peccato, ubi non ad est excusatio permittendi: Certo, inquam, advertit: nam si solum sub dubio, ex alio capite non obligatur repellere, quia nimirum nemo præsumendus est malus. Sed certè eo ipso, quod secreto hi tactus fiant, suspecti sunt, & repellendi. licet (ut id etiam obiter tangam) posse à puella repelli Medicum, & sic negligere curationem sui morbi, ne tangatur in partibus inhonestis, concedunt Doctores, *m* quia nemo tenetur admittere curationem, à qua non minus abhorret, quàm ab ipso morbo.

c *Infra lib. 7. §. 6. 1 Filiuc. tr. 30. n. 197. m* Bonac. de matrim. q. 4. p. 10. n. 9. Ioan. Sauc. d. 3. n. 7.

26. Illam etiam causam sufficiens existimo, ut sine peccato possit puella habere *mm* amatorem, & finere se ab illo videri, idemque parentes posse concedere, quando id sit ad finem nubendi. Cautè tamen id fiat, nec in se permittat delectationes carnales de presenti, quod facillimum & frequentissimum solere esse, prudenter notabat Nicolaus Baldelli meus in Theologicis amantissimus Præceptor.

mm *Vide omnino de hac re infr. lib. 7. c. 5. §. 3. à n. 49.*

Munera amasij an acceptare liceat

puellæ, dicam infra, *n* ut etiam, an se ornare?

n *Infra li. 7. loco cit.*

27. Quid, si puella præsciendò à prædicto fine nubendi, sciat, labi in peccatum adolescentem, quando eam conspiciat, potestne primò, permittere se ab illo videri? secundò se illi conspiciendam tradere? Verique petitioni sic respondet Sanch. *p* ad primam communiter Doctores docent, eam peccare mortaliter, quando nulla necessitate ducitur, sed ut suæ libertati satisfaciatur, huc atque illuc discurrendo: secus, ut invisat vicinos, ne inurbana videatur, ut eat ad Ecclesiam &c. Alij tamen docent, non peccare mortaliter: primo, quia ea occasio potius est ex propria amantis malitia, quàm à muliere data, quæ libertate suâ utitur. secundò, ne mille scrupulis subiaceat, dum vult expendere, quando est necessitas domo exeundi &c. tertio, quia ex hac causa mulieres se superflue ornantes semper peccarent, quia sciunt, se à pluribus turpiter fore amandas. Hæc igitur sententia *q* verior est. Ad secundam sic habet. Si data opera (multo magis, si se ornatam offerat conspiciendam) absque ulla necessitate se ejus conspectui offerret, sed quadam vanitate ducta, nec turpis amoris alterius ignara, & si illum non intenderet, nescio eam à culpa mortali liberare, quia aliud est, sua se quocumque eundi libertate privare, quod commodè, & absque anxietate atque absque aditu ad scrupulos, præstare nequit: Aliud autem, data opera se ejus aspectui offerre, quod

quod facillimo negotio vitare potest; per quam difficile est!) donec alia vendi ratio diligenter conquirenti non aperitur. Hæc Sanchez. Quam distinctio- nem, quia r. aliquis recentior noluit admittere, nimis scrupulosè de priore casu locutus est: si enim omnes scum eodem recentiore concedunt, ex justa causa puellam excusari in dicto priore casu, ob necessitatem aliquam vel utilitatem; quæ major utilitas, vel necessitas huic rei proportionata desideranda sit, quam ea, quæ ducitur ex scrupulis, ex libertate &c.?

o *Infra li. 7. c. 8. §. 2. per totum. p. Sanc. t. 1. in Decal. lib. 1. c. 6. nu. 16. Et 17. q. Hanc sententiam sequitur etiam Dian. cum alijs ab ipso citat. p. 1. tr. 25. res. 39. r. Albertus Alberti de ornatu mulierum d. 1. c. 5. §. 3. f. Idem ib. n. 30.*

Pictor, Histrion, Vætor ejusdem amasia.

28. Non licet regulariter pictori, pingere amasia imaginem pro eo, quem pictor certo scit, in eam turpiter esse affectum, quia non apparet causa sufficiens ipsa sola amissio lucri, quod ex ea pictura conquirendum sit. Nam idem puto sentiendum de pingentibus valde turpia; imo de histrionibus eadem representantibus, ex quibus moraliter scitur, multos peccaturos. Dicitur (regulariter) si enim tanta esset pictoris, r. vel histrionis u. necessitas, ut eo lucro indigeret ad victum, vel quid simile, non recusarem, semel aut iterum licere (sed sine periculo morali suæ impuræ delectationis; quod cave- re, maximè in histrione turpium,

29. Licet tamen famulo, sed non nisi addito timore notabilis damni, explicati nu. 19. emere pro domino depictam jam imaginem concubinae, sicut etiam modis dictis ibidem, & nu. 18. ornare heram meretricem, comitari &c. quæ tamen simplici amico non concedimus, ut colligitur ex num. 20. Ratio, quod servus emere dictam imaginem facilius possit, quam pictor pingere, est, quia minor cooperatio est in sola emptione; ipse enim dominus facile emere per se posset, at non potest per se pingere.

30. Qui ex officio læticas humeris portant, vel rhedas agunt, possunt nec licite, pretio conducti, puellam scienter ad lascivum adolescentem adducere? Ajo, non posse, quia id, nec excusat ratio famulatus; hi enim famuli seu subditi non sunt; nec amissio lucri, quia hoc est satis exiguum, juxta notando dicta de pingentibus amasiam. Habeo tamen unum apud Navarrum, & ex quo aliquid benignius colligi probabiliter potest. Ex his (inquit) videtur colligi ratio defendendi multos à peccato, saltem mortifero, modo, ut in casu proponitur, non placeat eis peccatum, & faciant obsequia prædicta ob aliquem bonum finem, puta eo, quod exhibeant illa, officij sui causa, vel ob justam mercedem; licet enim hæc officia, & obsequia